

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันจันทร์ที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑.	รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง	ประธานกรรมการ
๒.	ปลัดกระทรวงการคลัง นายจำเริญ โทษียอด (ผู้แทน) ผู้ตรวจราชการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๓.	ปลัดกระทรวงมหาดไทย นายไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์ (ผู้แทน) ปลัดจังหวัดอำนาจเจริญ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	กรรมการ
๔.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม ศาสตราจารย์พิเศษ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	กรรมการ
๕.	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นางคนึงนิจ คชศิลา (ผู้แทน) ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ
๖.	อัยการสูงสุด นายเดชอุดม วีระวานิช (ผู้แทน) อธิบดีอัยการ สำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการ
๗.	เจ้ากรมพระธรรมนูญ พลตรี ธานีรินทร์ ทุนทุสวัสดิ์ (ผู้แทน) ผู้ช่วยเจ้ากรมพระธรรมนูญ	กรรมการ
๘.	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจเอก กวี สุภานันท์ (ผู้แทน) ที่ปรึกษา (สบ ๑๐)	กรรมการ

๙.	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายวรรณชัย บุญบำรุง (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๑๐.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นายศักดิ์ชัย เมทินีพิศาลกุล (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.	กรรมการ
๑๑.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นายวิทยา นิตธีรรม (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพย์สิน	กรรมการ
๑๒.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นายนิยม เต็มศรีสุข (ผู้แทน) รองเลขาธิการ ป.ป.ส.	กรรมการ
๑๓.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑๔.	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส	กรรมการ
๑๕.	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง นายอดิโชค ผลดี รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง	กรรมการ
๑๖.	เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม นายภพ เอกพานิช (ผู้แทน) รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
๑๗.	เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา หม่อมราชวงศ์ ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์ (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองบริการ	กรรมการ
๑๘.	นายกสภาทนายความ ว่าที่ร้อยตรี ถวัลย์ รุยาพร	กรรมการ
๑๙.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่า สถาบันการศึกษาของรัฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย วิสุทธิศักดิ์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
๒๐.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่า สถาบันการศึกษาของเอกชน รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	กรรมการ
๒๑.	ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ

๒๒. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ นางวิยดา โชติรัตนศิริ รองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๒๓. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	กรรมการ
๒๔. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	กรรมการ
๒๕. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์	กรรมการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว	เลขานุการ
๒๗. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางศิวากร คูรัตนเวช	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวนันทรีศรี เทพดลไชย	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	তিরাকการ
---	----------

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวดวงดาว เกียรติพิศาลสกุล	สำนักนายกรัฐมนตรี
๒. นางผจงจิตต์ วงศ์ธีรญาณเดช	สำนักงานศาลปกครอง
๓. นางสาวฉันทพร รุ่งเรือง	สำนักงานศาลยุติธรรม
๔. พันตำรวจเอก ชินวัฒน์ ศรีสวัสดิ์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๕. พันตำรวจเอก กิตติศักดิ์ ปลาทอง	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๖. นายกิติพงษ์ อรุณวัตร	กรมการปกครอง
๗. นายไพรัตน์ ทรัพย์อนันต์	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๘. นางสาวเสาวลักษณ์ ตั้งจิตต์วัฒนา	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๙. นางสาวกอบสิริ เอี่ยมสุรีย์	สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๑๐. นายชาติรี จันทร์เพ็ญ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นางนรินทร์พิทย์ ศิริวาณิชย์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๒. นายคนุพล ชื่นอารมณ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๓. นายสายชล ยंत्रอด	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นายไชยสุวัฒน์ ฤงเงิน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๕. นางประชุมภร นนทีธีระสวัสดิ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๖. นางสาวหิมา ทองศรีจันทร์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๗. นางสาวปริยานุช สันติวงษ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๘. นางสาวเปรมมิศา หนูเรืองงาม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๙. นายอดิศักดิ์ จันทร์วีรัช	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๐. นางสาวเสาวรส ยนต์โยธินกุล	สำนักงานกิจการยุติธรรม

๒๑. นางสาวสุพรรณิกา จันทร์จิราวัฒน์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๒. นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๓. นางสาวรุ่งนภา ศรีตะปัญญะ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๔. นางสาวทิพยาภา วรรณทอง	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๕. นางสาวอิสริยา สันติธรรม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๖. นางสาวกุลฉัตร พราหมณ์โชติ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๗. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๘. นายภิศเดช พุกจินดา	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๙. นางสาวเมทิตา อังศุเมธ	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในฐานะประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้กล่าวเปิดประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ และแนะนำศาสตราจารย์พิเศษกิตติพงศ์ อรุณพัฒน์พงศ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า รายงานการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ ที่ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งไปยังคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑ และได้รับการประสานจากกรรมการเพื่อขอแก้ไขและปรับถ้อยคำในรายงานการประชุม ดังนี้

๑. เลขธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ขอแก้ไขตำแหน่งหน้า ๑๓ จากเดิม “ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม” แก้ไขเป็น “เลขธิการสำนักงานศาลยุติธรรม” และขอปรับถ้อยคำ หน้า ๓๐ จากเดิม “...และศาลจังหวัดพระโขนงจะยกฐานะขึ้นเป็นศาลที่มีระดับอธิบดีผู้พิพากษาเป็นผู้บริหาร ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ สำนักงานศาลยุติธรรมมีแผนที่จะเปิดศาลแขวงบางบอน นอกจากนี้ศาลแขวงที่มีความเร่งด่วนที่จะเปิดเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น คือ ศาลแขวงระยอง และศาลแขวงเชียงราย เนื่องจากทั้งสองศาลนี้มีปริมาณคดีค่อนข้างมาก” ขอปรับเป็น “...และศาลจังหวัดพระโขนงจะมีการเสนอกฎหมายยกฐานะขึ้นเป็นศาลที่มีระดับอธิบดีผู้พิพากษาเป็นผู้บริหาร ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ สำนักงานศาลยุติธรรมมีแผนที่จะเปิดศาลแขวงบางบอน นอกจากนี้ศาลแขวงที่มีความเร่งด่วนที่จะเปิดเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น คือ ศาลแขวงระยอง และศาลแขวงเชียงราย เนื่องจากทั้งสองศาลนี้มีปริมาณคดีมาก”

๒. นางผจงจิตต์ วงศ์ธีรญาณเดช ผู้แทนเลขธิการสำนักงานศาลปกครอง ขอปรับถ้อยคำ หน้า ๓๐ จากเดิม “ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ศาลปกครองภูเก็ต ศาลปกครองยะลา และศาลปกครองสุพรรณบุรีจะเปิดทำการ และในส่วนของกรุงเทพมหานครนั้นอาจมีแนวโน้มแบ่งออกเป็นกรุงเทพเหนือและกรุงเทพใต้ เนื่องจากศาลปกครองกลางมีปริมาณคดีค่อนข้างมาก” ขอปรับเป็น “ศาลปกครองมีแผนจะเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคเพิ่มเติม จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ศาลปกครองยะลา ศาลปกครองภูเก็ต และศาลปกครองสุพรรณบุรี โดยคาดว่าจะเปิดทำการในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ และสืบเนื่องจากศาลปกครองกลางมีปริมาณคดี

/ค่อนข้างมาก...

ค่อนข้างมาก ดังนั้นท่านประธานศาลปกครองสูงสุดได้โปรดมีดำริให้ศึกษาความเหมาะสมในการแบ่งศาลปกครองกลางออกเป็น ๓ แห่งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้โดยสะดวกและทั่วถึงยิ่งขึ้น”

๓. นางวิยดา โชติรัตนศิริ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ขอปรับถ้อยคำในประเด็นอภิปรายหน้า ๒๗ จากเดิม “...รัฐบาลให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อสนับสนุนการทำงานในภาครัฐโดยเฉพาะด้านสังคม หากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีหัวข้อการวิจัยที่สามารถชี้ให้เห็นได้ว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งต้นทาง กลางทางและปลายทางก็สามารถที่จะนำเสนอผ่านกระบวนการบูรณาการการวิจัยซึ่งมีท่านรองฯ เป็นประธานได้เพื่อที่จะได้นำเสนอเข้าในคำขอประมาณในปลายเดือนนี้” ขอปรับเป็น “...รัฐบาลให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนา แก้ไขปัญหาสังคม หากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีหัวข้อการวิจัยที่สามารถชี้ให้เห็นได้ว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งต้นทาง กลางทางและปลายทางก็สามารถที่จะนำเสนอผ่านกระบวนการ บูรณาการการวิจัยซึ่งมีท่านรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) เป็นประธานเพื่อที่จะได้นำเสนอเข้าในคำขอประมาณในปลายเดือนนี้”

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้แก้ไขรายงานการประชุมตามข้อสังเกตของกรรมการเรียบร้อยแล้ว

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามมติ กพยช. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ จำนวน ๕ เรื่อง ดังนี้

๑. ข้อเสนอการปฏิรูปกิจการตำรวจ ฝ่ายเลขานุการได้เสนอความเห็นจากผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ประธานรับทราบเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือที่ ยธ ๐๙๐๒/๙๗๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอการปฏิรูปกิจการตำรวจ

๒. การยกเลิกคณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งยกเลิกคณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน ให้กรมคุมประพฤติทราบเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือที่ ยธ ๐๙๐๒/๒๑๒ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เรื่อง ยกเลิกคณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน

๓. การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน และมอบหมายให้ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ประธานอนุกรรมการ) พิจารณาองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการให้มีความเหมาะสมและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ประธานกรรมการลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเรียบร้อยแล้ว

๔. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมงานวิจัย ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งมติดังกล่าวให้สำนักงานประมาณทราบ เรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือที่ ยธ ๐๙๐๔/๑๗๕ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑ เรื่องการพิจารณาจัดสรรงบประมาณการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. รายงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ของ กพยช. และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการเพิ่มเติมข้อมูล ได้แก่ บทสรุปผู้บริหาร สถานการณ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบต่อไป ซึ่งประธาน กพยช. ได้เห็นชอบเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือที่ ยธ ๐๙๐๒/๙๐๕ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เรื่อง รายงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ทั้งนี้ฝ่ายเลขานุการอยู่ระหว่างการจัดทำรูปเล่มเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๒ ความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน

ฝ่ายเลขานุการ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน คณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการ จำนวน ๓ คณะ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ มีวาระเพื่อพิจารณา ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาระบบสอบสวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีค้ามนุษย์ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับระบบไต่สวนตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ (นำเสนอในวาระที่ ๓.๔)

๑.๒ กรอบแนวทางการดำเนินการ ด้านที่ ๓ การเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้และสร้างวัฒนธรรมยอมรับกฎหมายให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (นำเสนอในวาระที่ ๓.๓ แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ)

๑.๓ กฎหมายรายประเด็น : ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลประวัติอาชญากรรม พ.ศ.....

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม มีวาระเพื่อพิจารณา ดังนี้

๒.๑ การขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนาหลักสูตรกลางเพื่อพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

๒.๒ การสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

๓. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม มีวาระเพื่อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ ร่างแนวทางการยกระดับศูนย์ DXC

๓.๒ แนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้มีประสิทธิภาพ (นำเสนอในวาระที่ ๔.๒ แนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้มีประสิทธิภาพ)

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๓ แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ มีมติรับทราบผลการดำเนินงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้และสร้างวัฒนธรรมยอมรับกฎหมายให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ ที่มีมติเห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐตามที่ กพยช. เสนอ โดยคณะอนุกรรมการฯ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในการดำเนินการควรพิจารณาให้เกิดความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น และควรมีการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การยอมรับและเคารพกฎหมาย รวมทั้งให้มีการประเมินผลการดำเนินงานในส่วนของ การเผยแพร่กรอบกฎหมายที่ได้มีการดำเนินการไปแล้ว ซึ่งแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กรอบของกฎหมายที่มีความสำคัญที่จะต้องเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้ ประกอบไปด้วย กรอบที่ ๑ กฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม กรอบที่ ๒ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ กรอบที่ ๓ กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ และกรอบที่ ๔ กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้

(๒) กลุ่มเป้าหมาย การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถกำหนดช่องทางและวิธีการเผยแพร่ที่เหมาะสม โดยมีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่มผู้ใช้กฎหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้มีบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย (๒) กลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ประกอบด้วย ประชาชนที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่ำ เด็กและเยาวชน ครู และผู้ประกอบการ และ นักสื่อสารมวลชน

(๓) สื่อหรือช่องทางและวิธีการ ในการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ผ่านสื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ สื่อกระแสหลัก สื่อออนไลน์ โครงการหรือกิจกรรม และโฆษกประจำกระทรวงหรือหน่วยงาน โดยใช้วิธีการในการสื่อสารส่งผ่านข้อมูลหรือสารสนเทศให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ความหมายของอีกฝ่ายหนึ่ง

(๔) หน่วยงานที่มีบทบาทในการเผยแพร่กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายมีหน้าที่เผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐและนอกจากเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของกฎหมายหรือเป็นผู้เสนอกฎหมาย ยังมีอีกหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้กฎหมายได้ กล่าวโดยสรุป จะมีหน่วยงานที่ต้องทำการเผยแพร่กฎหมายประกอบไปด้วย ๕ หน่วยงาน (๑) หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย (หน่วยงานเจ้าของเรื่อง) (๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย (๓) หน่วยงานผู้มีบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย (๔) หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนการใช้กฎหมาย และ (๕) สื่อมวลชน

(๕) การติดตามและประเมินผล การดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมาย เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการติดตามความก้าวหน้าเพื่อกำกับดูแลการทำงานและให้หน่วยงานทราบถึงผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยแนวทางในการติดตามและประเมินผล หน่วยงานที่ดำเนินการจะต้องพิจารณากำหนดตัวชี้วัดที่สามารถแสดงได้ว่าการเผยแพร่กฎหมายประสบความสำเร็จหรือไม่ อาจจะเป็นการประเมินจากการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน การตระหนักรู้ ความรู้ความเข้าใจกฎหมาย โดยแนวทางการประเมินผล ประกอบด้วย

๑) กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายฯ

๒) ติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมาย อย่างต่อเนื่อง โดยต้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่กฎหมายนั้นๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓) ตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมาย

๔) รวบรวมและสรุปผลการดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย และรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม รวมทั้งจัดส่งตัวอย่างผลผลิตในรูปแบบ Digital File เช่น โพสต์เตอร์ วิดีทัศน์ เป็นต้น มายังสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่กฎหมายนั้นๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรียังได้มอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการ ดังนี้

๑. หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย เมื่อกฎหมายนั้นๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอกฎหมายดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ จัดทำแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ (Law Acknowledgement Monitoring Platform I : LAMP 1) ภายใน ๑๕ วัน

๑.๒ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายภายใน ๖๐ วัน

๑.๓ รายงานผลการดำเนินการตามแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมาย เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (Law Acknowledgement Monitoring Platform II : LAMP 2) ภายใน ๑๒๐ วัน

๒. สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย เพื่อทำหน้าที่ กำกับ ติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๒.๑ จัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย (กฎหมายที่ประกาศใช้ใหม่ตามกรอบกฎหมาย ๔ กรอบ)

๒.๒ รวบรวมผลผลิตที่ได้จากการเผยแพร่กฎหมาย เช่น โพสต์เตอร์ แผ่นพับ แผ่นภาพ คู่มือการปฏิบัติงาน สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ วิดีทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ ที่อยู่ในรูปแบบเอกสาร หรือ Digital File ที่สามารถเผยแพร่ผ่านทาง Website ได้ทันที หรือ URLของผลผลิต เป็นต้น

๒.๓ กำกับ ติดตามประมวลผล ตามแบบรายงานที่หน่วยงานผู้เสนอกฎหมายจัดส่งมา

๒.๔ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด

สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมายได้ดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐในระยะแรกผ่านการขับเคลื่อนใน ๔ แนวทาง ดังนี้

๑. การขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ : การขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายในกรอบกฎหมายใหม่และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยแนวทางเผยแพร่กฎหมายในกรอบกฎหมายใหม่และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ขับเคลื่อนผ่านแนวทางดังนี้

(๑) จัดทำแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ (Law Acknowledgement Platform I : LAMP 1)

(๒) จัดทำแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ (Law Acknowledgement Monitoring Platform II : LAMP 2)

(๓) จัดทำคู่มือแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ

(๔) การเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรม

๒. การขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ : การขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายในกรอบกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ โดยมีหัวข้อหลักในการเก็บข้อมูล ๒ หัวข้อ คือ กฎหมายที่ประชาชนอยากรู้ และวิธีการหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันในพื้นที่ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) กฎหมายที่ประชาชนอยากรู้ พบว่าประชาชนอยากทราบข้อกฎหมายในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สามารถแยกตามกรอบกฎหมายที่สามารถนำมาจัดทำชุดความรู้ทางด้านกฎหมาย เช่น การขอความเป็นธรรมในคดีอาญา ที่ดินทำกินและทรัพยากรธรรมชาติ นิติกรรมสัญญาและการขอร้องจับข้อพิพาท หนี้สิน เป็นต้น

(๒) วิธีการหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันที่นิยม ได้แก่ หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย Line กลุ่มผู้นำชุมชน รวมไปถึงการลงพื้นที่เผยแพร่กฎหมาย

(๓) การสำรวจกฎหมายที่ประชาชนควรรู้เพิ่มเติม ในระยะต่อไปฝ่ายเลขานุการ จะทำการสำรวจเพิ่มเติมใน ๒ ระดับ ได้แก่ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ และกฎหมายที่หน่วยงานภาครัฐประสงค์จะให้ประชาชนรู้

๓. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย เพื่อรองรับการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีตามแนวทางในการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงติดตามและประเมินผลแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐใน ๒ แนวทาง

(๑) การพัฒนาระบบการเผยแพร่กฎหมายแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ “รู้กฎหมาย” เพื่อให้การดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ตรงตามเจตนารมณ์ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล

(๒) การพัฒนาระบบการเผยแพร่กฎหมายแบบออฟไลน์ โดยการจัดทำชุดความรู้ในการสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในลักษณะ box set เพื่อเป็นเครื่องมือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ (๑) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ แผ่นพับ โปสเตอร์ infographic เนื้อหาตามกรอบกฎหมายที่กำหนด และช่องทางการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย (๒) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การผลิตสื่อ Digital เสียงบรรยายกฎหมาย และการผลิตข้อมูลลงแผ่น CD

๔. การติดตามและประเมินผลแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

(๑) ในระยะเริ่มแรก ฝ่ายเลขานุการ ได้กำกับติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่องแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานของภาครัฐที่เป็นผู้เสนอกฎหมายซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จำนวน ๖๑ ฉบับ หน่วยงานเสนอกฎหมายทั้งสิ้น ๒๓ หน่วยงาน โดยมีการรายงานผลตาม LAMP 1 จำนวน ๑๕ ฉบับ จาก ๑๐ หน่วยงาน และการรายงานผล LAMP 2 จำนวน ๑๑ ฉบับ จำนวน ๘ หน่วยงาน

(๒) ในระยะต่อไป ฝ่ายเลขานุการ จะได้ทำการพัฒนารูปแบบการติดตามและประเมินผลร่วมกับหน่วยงานเจ้าของกฎหมายโดยการกำหนดเป็นตัวชี้วัดและประเมินผลในลักษณะการสุ่ม (Random)

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีข้อสังเกต ๒ ประเด็น คือ

๑) การจัดทำเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อเป็นการบอกเล่าความเป็นมาของกฎหมายตั้งแต่ในชั้นของการยกร่างของหน่วยงาน ชั้นกฤษฎีกา ชั้นสภา เพื่อให้ผู้ที่จะใช้กฎหมาย ผู้ถูกใช้กฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมาย ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเลือกทำเจตนารมณ์เฉพาะบางฉบับที่น่าสนใจ แต่ยังไม่มีการเผยแพร่เนื่องจากยังต้องมีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน ดังนั้นจึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เป็นเจ้าของร่างกฎหมายได้รวบรวมข้อมูลเจตนารมณ์ของกฎหมายในการยกร่างทุกขั้นตอน ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาว่าเคยมีการพิจารณาในประเด็นเรื่องนี้ว่าอย่างไร หากจะนำไปใช้อ้างอิงต้องระมัดระวังเนื่องจากเป็นการบอกว่าเกิดอะไรขึ้นในชั้นยกร่างเท่านั้นเอง การจัดทำเจตนารมณ์ของกฎหมายควรจะเริ่มทำสำหรับกฎหมายใหม่ๆ และเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้ ๒) กฎหมายอ้างอิง มีเฉพาะในระดับประมวลกฎหมาย เท่านั้น ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติไม่มี ซึ่งการอ้างอิงหมายถึงว่ามาตรานี้เคยมีฎีกาตัดสินว่าอย่างไร มีบทความที่อธิบายมาตรานี้ว่าอย่างไร ดังนั้นจึงอยากให้นิติกรของทุกหน่วยงานที่เป็นเจ้าของกฎหมายได้รวบรวมและเผยแพร่ เพื่อให้สะดวกต่อผู้ใช้กฎหมาย

๒. ประธานกรรมการ ได้สอบถามผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงการบันทึกเจตนารมณ์ของกฎหมาย ชั้นแรกคือหน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมาย ชั้นที่สองเป็นคณะรัฐมนตรี ชั้นที่สามเป็นกฤษฎีกา ชั้นที่สี่ สนช. และกรรมาธิการ ชั้นสุดท้าย สนช.ใหญ่ เพราะฉะนั้นในแต่ละขั้นตอนจะมีการปรับเปลี่ยนและเจตนารมณ์จะไม่เหมือนเดิม จะทำอย่างไรกับแนวคิดนี้

๓. ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตอบข้อซักถามของประธานว่าการบอกที่มาของการยกร่างกฎหมายว่ามีหลักการอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงไปเพราะอะไร ทำให้ทราบว่าคุณมีการถกเถียงในประเด็นนี้แล้วหรือไม่ ซึ่งหลักการเหล่านี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ใช้กฎหมาย ซึ่งในบางครั้งในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายเลขานุการก็ไม่สามารถที่จะค้นได้ว่าทำไมถึงยกร่างมาตรานี้มีเหตุผลอะไร เจ้าหน้าที่ที่มาชี้แจงก็ไม่สามารถชี้แจงได้ และกรรมการกฤษฎีกาก็ไม่ได้ลงไปซักในส่วนนี้ หากเห็นว่าเป็นหลักการที่ดี มีความยุติธรรมก็ผ่าน ซึ่งการเขียนเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นคนยกร่างกฎหมายในชั้นกระทรวงเป็นผู้ที่รู้เรื่องดีที่สุด หากให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำเองทุกเรื่องก็ไม่สามารถทำได้เนื่องจากภาระงานมาก

๔. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตว่า ในการประชุมควรจะต้องมีการบันทึกการประชุม เจตนารมณ์ของกฎหมายควรมีการจัดทำในทุกขั้นตอน แต่หากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่มีเวลาที่จะจัดทำ จะทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายไม่ครบทุกขั้นตอนหรือไม่ และผู้ที่ร่างกฎหมายมีโอกาสเข้าไปฟังการพิจารณากฎหมายของตนเองในทุกขั้นตอนหรือไม่

๕. ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เจ้าของร่างกฎหมายมีโอกาสเข้าไปฟังในทุกขั้นตอน

๖. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตว่า ควรจะมีบันทึกการประชุมที่เป็นทางการ ไม่ใช่ให้เจ้าของร่างกฎหมายเป็นผู้จดประเด็นเอง เพราะบันทึกการประชุมสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงได้ แต่ความคิดเรื่องเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้เป็นความคิดที่ดี เพราะจะได้รู้ว่าเจตนารมณ์ชั้นแรกคืออะไรแล้วทำไมถึงเบี่ยงเบน แล้วที่เบี่ยงเบนไปเพราะอะไร เหลือแค่ขั้นตอนการปฏิบัติที่จะทำให้สามารถทำได้จริง

๗. ศาสตราจารย์พิเศษกิติพิทังศ์ อรุณพิพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิชำนาญกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ข้อสังเกตว่า แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมี ๑๐ เรื่องที่จะต้องทำภายใน ๕ ปี ซึ่งต่อไปเรื่องร่างกฎหมายทางกระทรวงหรือกรมที่ยกร่างกฎหมายจะต้องมีหลักการเหตุผลและคำอธิบายเรียงมาตราด้วย

/ในการประเมิน...

ในการประเมินตามมาตรา ๗๗ ซึ่งได้เสนอในแผนปฏิรูปประเทศว่ากระทรวงหรือกรมที่เป็นต้นเรื่องจะต้องยกกร่างว่ากฎหมายนี้มาจากที่ไหน วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗๗ การยกกร่างต้องอธิบายว่ากฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์อะไร มีเจตนารมณ์อย่างไร เพราะปัจจุบันเราตีความกฎหมายตามตัวอักษร เพราะฉะนั้นถ้าเรามีที่มาที่ไป ไม่ว่าจะเป็นในขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนที่ ๒ หรือขั้นตอนที่ ๓ จะได้ถูกบันทึกไว้ในรายงานว่ากระทรวงเคยเสนอมาแล้ว มีการแก้ไขในขั้นตอนใดเพราะเหตุใด ซึ่งพอร่างกฎหมายออกมาก็จะเชื่อมโยงไปเรื่องการเข้าถึง การให้ความรู้แก่ประชาชนที่อยู่ในแผนปฏิรูปประเทศด้วย

๘. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ฝ่ายเลขานุการควรศึกษาแนวทางตามข้อเสนอแนะเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง แล้วก็สามารถนำไปใช้อ้างอิงที่เชื่อถือได้ ส่วนเจตนารมณ์ของกฎหมายก็ต้องหาวิธีการว่าจะทำอย่างไรและให้สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศ ส่วนที่เป็นกฎหมายใหม่ หรือกฎหมายที่มีการแก้ไขก็ต้องมีการทำความเข้าใจ ส่วนที่ประชาชน เด็ก และเยาวชนควรรู้ ก็ต้องมีเทคนิค วิธีการนำเสนอที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยหน่วยงานที่เป็นเจ้าของร่างกฎหมายจะเป็นผู้รับผิดชอบในการทำความเข้าใจกับประชาชน ส่วนของ กพยช. จะช่วยในการเสริมหรือผลักดันให้มีการรับรู้มากขึ้น

๙. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ฝ่ายเลขานุการควรวิเคราะห์เรื่องกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ว่ามีเรื่องใดบ้าง เพื่อให้ทราบว่าได้ดำเนินการในเชิงลึกไปมากน้อยเพียงใด

๑๐. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายควรทำ ๒ ระดับ คือ ๑) เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเว็บไซต์ของคณะกรรมการกฤษฎีกามีข้อมูลค่อนข้างครบถ้วน แต่ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายตั้งแต่ขั้นการยกกร่าง การแก้ไข รวมไปถึงคำพิพากษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายใช้ได้ถูกต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ๒) ประชาชน ควรสร้างวัฒนธรรมในการเคารพกฎหมาย (Culture of lawfulness) ซึ่งทางคณะนิติศาสตร์ได้มีการอบรมครูที่สอนกฎหมายในโรงเรียนมัธยม โดยในระยะเวลา ๘ ปี จัดอบรมได้เพียง ๑๓ รุ่นเท่านั้น ดังนั้นการเผยแพร่กฎหมายควรทำให้กฎหมายเข้าใจง่าย และทั่วถึง

๑๑. ประธานกรรมการ ได้สอบถามผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างไร มีการทบทวน มีการจัดอบรมเป็นประจำหรือเป็นวงรอบหรือไม่

๑๒. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ตอบข้อซักถามว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นระยะๆ ในเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญ เช่น คดีข้ามมนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย ตำรวจในพื้นที่ที่มีการดำเนินการโครงการครู ๕ นาทีที่ให้ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียน ส่วนแนวทางในการเผยแพร่กฎหมายนั้นควรแยกเป็น ๒ แนวทาง คือ ๑) กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ และ ๒) กฎหมายที่ประชาชนต้องรู้

๑๓. ประธานกรรมการ ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่า ผู้ที่บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีความเข้าใจในตัวบทกฎหมาย มีการนำคำพิพากษามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีการอบรมตามวงรอบเพื่อทบทวนหรือนำกรณีศึกษามาร่วมกันอภิปรายให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และชี้แจงกับประชาชนได้ง่ายขึ้น

๑๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับทราบคำแนะนำของประธานกรรมการ และจะนำไปเน้นให้ทุกกองบัญชาการ โดยเฉพาะสถานีตำรวจที่เป็นหน่วยที่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุดให้เผยแพร่กฎหมายที่ออกใหม่และควรรู้ให้แก่ประชาชน

๑๕. ฝ่ายเลขานุการ ได้ให้ข้อมูลว่า การสร้างการรับรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของสำนักงานกิจการยุติธรรมจะเน้นมิติ ครม. เรื่องแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เรื่องการป้องกันอาชญากรรม ๒ ด้าน เรื่องกรอบบริการงานยุติธรรมและประเด็นหลักที่ประชาชนต้องการให้มีการสร้างการรับรู้ คือ ๑) แนวทางการขอความเป็นธรรมในคดีอาญา ๒) กฎหมายเกี่ยวกับปัญหาที่ดินทำกิน/ทรัพยากรธรรมชาติ ๓) นิติกรรมสัญญา (เช่น การขายฝาก/จำนอง)

และการขอรหัสลับข้อพิพาท ๔) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหนี้สิน ๕) การบังคับคดีล้มละลาย ๖) การร้องเรียนและกล่าวโทษเจ้าหน้าที่รัฐ ๗) การคุ้มครองสิทธิ์/สิทธิมนุษยชน และการขอรับการเยียวยา ๘) การให้คำปรึกษากฎหมาย โดยใช้เครื่องมือ infographic , Motion , CD , Box set และกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางช่องทางออนไลน์ ออฟไลน์ และเครือข่ายต่างๆ ซึ่งประเด็นในวันนี้ฝ่ายเลขานุการก็จะไปดำเนินการ ดังนี้ ๑) จัดทำแนวทาง/กระบวนการในการรวบรวมเจตนารมณ์ของกฎหมายในทุกขั้นตอนของการยกร่าง โดยเฉพาะกฎหมายใหม่ ให้สอดคล้องกับการแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย โดยต้องเป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้จริง ๒) การเชื่อมโยงกับโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ๓) กลไกการขับเคลื่อนจะขอ นำไปหารือในการประชุมวันพรุ่งนี้ (วันอังคารที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑) โดยมีการเชิญทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการยุติธรรมหรือการปรับปรุงกฎหมายตามการปฏิรูปประเทศ และสุดท้ายจะนำกลับมาให้ กฤษฎิก ให้ข้อสังเกตและเห็นชอบ ซึ่งอาจเสนอเพิ่มเติมประกอบการดำเนินการตามมติ ครม.เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ อีกครั้ง

๑๖. ประธานกรรมการ เรื่องที่เป็นเรื่องสืบเนื่อง เรื่องต่อเนื่อง เรื่องเพิ่มเติมสามารถ ดำเนินการได้เลย ไม่จำเป็นต้องนำกลับมาพิจารณาอีกครั้ง เพราะเรื่องชัดเจนอยู่แล้ว

๑๗. รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การเผยแพร่กฎหมายในชีวิตประจำวันผ่านการอบรมครูก็ทำให้ไปสู่นักเรียนได้เร็วขึ้น รวมทั้งต้องมีสื่อหรือวิธีการที่เหมาะสม ส่วนกฎหมายใหม่ที่มีการยกร่าง สามารถค้นว่าทำไมถึงแก้ได้จาก กฤษฎีกาที่จัดเก็บในรูปแบบ microfilm หรือหอสมุดแห่งชาติ

๑๘. ประธานกรรมการ ได้เสนอแนะว่า การที่จะสร้างการรับรู้จะต้องกำหนด กลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน จำแนกประเภทของกฎหมาย เช่น กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ กฎหมายที่ประชาชน ต้องรู้ รวมถึงหาวิธีการ/รูปแบบ/เทคนิคการนำเสนอให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน

มติที่ประชุม

รับทราบ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการนำประเด็นอภิปรายไปพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดทำแนวทาง/กระบวนการในการรวบรวมเจตนารมณ์ของกฎหมายในทุกขั้นตอน ของการยกร่างโดยเฉพาะกฎหมายใหม่ ให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย และโครงการ ไทยนิยม ยั่งยืน โดยต้องเป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้จริง

๒. กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่กฎหมายให้ชัดเจน จำแนกประเภทของ กฎหมาย เช่น กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ กฎหมายที่ประชาชนต้องรู้ รวมถึงหาวิธีการ/รูปแบบ/เทคนิค การนำเสนอให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน

๓. เผยแพร่กฎหมายใน ๒ ระดับ ได้แก่ (๑) เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ควรมีการ เผยแพร่ข้อมูลกฎหมายตั้งแต่ขั้นการยกร่าง การแก้ไข รวมไปถึงคำพิพากษา (๒) ประชาชนควรสร้างวัฒนธรรม ในการเคารพกฎหมาย โดยเผยแพร่ให้ทั่วถึง รวดเร็ว และหากกฎหมายมีการแก้ไขเพิ่มเติมต้อง Update อย่างต่อเนื่อง

๔. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม (หลักสูตรประจำ/หลักสูตรวงรอบ) เพื่อให้ความรู้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายใหม่และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๔ การพัฒนาระบบสอบสวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีค้ำมนุษย์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับระบบไต่สวนตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.๒๕๕๙ และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๙

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ มีข้อสังเกตว่าระบบสอบสวนและการพิจารณาในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีค้ำมนุษย์ยังมีความแตกต่างกัน อีกทั้งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ได้บัญญัติถึงระบบไต่สวนในชั้นสอบสวนแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จึงมอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานจัดประชุมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว นั้น

สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเข้าสัมภาษณ์และขอความเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งเป็นการกำหนดหลักการเช่นเดียวกับระบบไต่สวนแล้ว นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการสอบสวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีค้ำมนุษย์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบฯ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ฯ ว่าพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเพ็งมีผลบังคับใช้ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการและปรับตัว โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน อีกทั้งต้องมีการประเมินและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการสอบสวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีค้ำมนุษย์ให้รองรับกับวิธีพิจารณาคดีในระบบไต่สวนต่อไป”

๒. การจ้างที่ปรึกษาจากสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีศาสตราจารย์ณรงค์ โจหาญ เป็นหัวหน้าคณะวิจัย ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบสอบสวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและคดีค้ำมนุษย์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับระบบไต่สวนตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙” โดยรายงานการศึกษาวิจัยของคณะผู้วิจัยฯ มีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

๑) ข้อค้นพบ

ระบบการไต่สวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งดำเนินการทั้งการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษกับผู้ถูกกล่าวหาและพยานหลักฐานดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการไต่สวน ซึ่งศาลจะนำมาใช้เป็นหลักในการไต่สวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงสอดคล้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีตามระบบไต่สวนของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ส่วนการสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ ซึ่งใช้หลักการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ซึ่งมีหลักการที่จะให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

ทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา อันเป็นหลักการที่พนักงานสอบสวนต้องรวบรวม พยานหลักฐานทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียกับผู้ต้องหาเพื่อให้ศาลทำการไต่สวนต่อไปตามพระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๙ แต่ในทางปฏิบัตินั้น พนักงานสอบสวนยังคงดำเนินการตามแนวทางเดิมคือ สอบสวนเฉพาะหลักฐานที่จะทำให้ลงโทษผู้ต้องหาได้ เว้นแต่จะมีการอ้างพยานจากฝ่ายผู้ต้องหาในระหว่าง สอบสวน ด้วยเหตุนี้ การสอบสวนในแนวทางที่เป็นอยู่ในคดีอาญาทั่วไป จึงน่าจะเป็นอุปสรรคในการได้มา ซึ่งพยานหลักฐานที่ครบถ้วนเพื่อให้ศาลให้อำนาจพิจารณาในระบบไต่สวน

๒) ข้อเสนอแนะ

๒.๑) แนวทางการพัฒนาระบบการสอบสวนในคดีอาญา (หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการฉ้อโกง) ดังนี้

(๑) ให้มีการปรับปรุงและอบรมแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้เป็นไปตามหลักการของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ โดยรวบรวมพยานหลักฐาน ทุกชนิดเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา รวมถึงต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับ ความเสียหายของผู้เสียหายและความปลอดภัยของผู้เสียหายในระหว่างการพิจารณาด้วย

(๒) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกันทั้งระบบ รวมทั้ง พัฒนาการได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียหาย โดยแยกผู้เสียหายออกจากผู้กระทำความผิดในคดีอาญาอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว และตรวจสอบเรื่องอายุของผู้เสียหายเป็นสำคัญ

(๓) การให้ความคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน และการสร้างความมั่นใจให้พยานให้ความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒) แนวทางการพัฒนาการสอบสวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จำนวน ๓ ประเด็น (สำนักงาน ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ท.) ดังนี้

(๑) การสร้างความรวดเร็วของการสอบสวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยการกระจายอำนาจการไต่สวนของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. ไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. จังหวัดหรือภาค และกระจายอำนาจให้พนักงานไต่สวนหรือคณะอนุกรรมการให้มีอำนาจไต่สวนและชี้มูล ในบางคดีที่ไม่ซับซ้อน หรือมีมูลค่าความเสียหายน้อย แล้วให้คณะอนุกรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณีทราบ โดยในประเด็นดังกล่าวได้เสนอให้มีการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

(๑.๑) เพิ่มเติม “หมวด ๙/๓ กรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตประจำภาค” โดยเพิ่มมาตรา ๑๐๓/๒๒ และมาตรา ๑๐๓/๒๓

(๑.๒) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕/๑ และมาตรา ๕๑

(๒) การสร้างลักษณะเชิงรุกให้กับการสอบสวนคดีทุจริต โดยการออก ระเบียบภายในรวมถึงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทำหน้าที่อย่างพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ อย่างแท้จริง โดยให้พนักงานไต่สวนนี้ทำหน้าที่ร่วมในการไต่สวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทุกคดี เพื่อสร้าง ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการสอบสวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๓) การสร้างความร่วมมือระหว่างพนักงานอัยการกับการสอบสวนคดี ทุจริต เพื่อให้การทำงานในชั้นไต่สวนคดีทุจริตและการสั่งคดีทุจริตเกิดความร่วมมือกัน มีประสิทธิภาพ และเป็นไป ในแนวทางเดียวกันตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งส่งฟ้องคดีต่อศาล

ในการนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายและการบังคับใช้ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอโครงการศึกษาวิจัยฯ เกี่ยวกับการไต่สวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ว่า ไม่มีข้อบกพร่องในส่วนของกรอบกฎหมาย (Legal Framework) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ (Practice) มีความจำเป็นต้องปรับทัศนคติและวิถีปฏิบัติของพนักงานสอบสวน โดยเห็นควรให้หน่วยงานมีการจัดทำแนวทาง คู่มือ หรือระเบียบเพื่อให้พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการสอบสวนให้สอดคล้องกับระบบการไต่สวนตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา และประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในระบบไต่สวนนี้ พนักงานสอบสวน อัยการ ผู้พิพากษา มีการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว แต่ในบางครั้งกฎหมายเปลี่ยนแต่คนไม่เปลี่ยน เช่น วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ มีการแก้ไขมาแล้ว ๑๐ กว่าปี แต่พนักงานสอบสวนยังรู้สึกว่าตนเองมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานว่าเขากระทำความผิดหรือไม่ แต่หน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานว่าเขาบริสุทธิ์หรือไม่เป็นเรื่องของนายความ เป็นต้น

๒. ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรรถพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ในเรื่องของการสอบสวนมี ๒ กรอบคือ ๑) กรอบเรื่องพยานหลักฐานเป็นการนำวิทยาการ เทคโนโลยีมาใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ๒) กรอบเรื่องโครงสร้างขององค์กร โดยตำรวจ อัยการ ศาลจะทำหน้าที่ร่วมกัน หรือตรงไหนที่จะต้องถ่วงดุล/ตรวจสอบกัน ทั้งนี้แต่ละองค์กรต้องทำลายกรอบของตนเองเสียก่อน เพราะหากแต่ละองค์กรยังมีลักษณะใช้วิธีการอย่างเดิม แนวความคิดที่ว่าทำไปแล้วศาลจะไม่ยอมรับก็จะเป็นปัญหาใหญ่ เพราะฉะนั้นต้องพัฒนาโครงสร้างองค์กร และทำกฎหมายลูกของ ๓ องค์กรนี้ที่มีลักษณะไม่เคร่งครัดมากในการทำหน้าที่ของตน

๓. ผู้แทนเลขาธิการ ปปง. ได้มีข้อสังเกตว่า ปัจจุบันคดีค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน มีผู้เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นตำรวจ อัยการ ศาล การบังคับคดี และยังมีข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขกฎหมายค้ามนุษย์ เช่น คำสั่งใหม่ทดแทนจากเหยื่อ ที่สำนักงาน ปปง. หากীরร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) สำนักงานศาลยุติธรรม ที่ต้องแก้กฎหมายบางส่วนเนื่องจากเรื่องค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานหนึ่งของ ปปง. ที่ดำเนินการในส่วนของทรัพย์สิน แต่ปัจจุบันทางกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) ได้มีข้อสังเกตว่าเงินที่ ปปง. ยึดมานั้นจะสามารถนำไปใช้ชดเชยเยียวยาในส่วนที่เป็นคำสั่งใหม่ทดแทนได้หรือไม่ ซึ่งกฎหมายไม่ได้เปิดให้สามารถกระทำได้ กฎหมายให้เฉพาะส่วนของการเยียวยาแทนผู้เสียหายคือผู้ที่เสียทรัพย์สินจากอาชญากรรมที่กระทำความผิดมูลฐาน จากนั้นได้มีการแก้ไขกฎหมายขึ้นมาเพิ่มเติมว่า ในส่วนของคำสั่งใหม่ทดแทนสามารถที่จะนำทรัพย์สินในส่วนที่มีการยึดมาชดเชยให้กับเหยื่อได้ ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขในส่วนของวิธีพิจารณาความคดีค้ามนุษย์ด้วย

๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า การสอบสวนของตำรวจนั้นดำเนินการตามวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เน้นให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๕. ผู้แทนอัยการสูงสุด ได้ให้ข้อมูลว่า พนักงานอัยการดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ ซึ่งให้คู่ความสามารถร้องขอความเป็นธรรมขึ้นมาได้ หมายความว่า ในคดี หากพนักงานสอบสวนไม่รวบรวมพยานของฝ่ายผู้ต้องหา ผู้ต้องหาสามารถร้องขอพนักงานอัยการเพื่อสั่งสอบพยานเพิ่มเติมได้ เมื่อสั่งสอบพยานเพิ่มเติมแล้วก็จะสามารถนำพยานนั้นเข้ามาในสำนวนได้ ในคดี ค้ำมนุษย์หรือคดีปราบปรามการทุจริต ในการไต่สวนถ้าใจหัดคืออัยการยื่นฟ้อง อัยการก็จะส่งสำนวนไปให้ศาล ศาลก็จะใช้เป็นหลักในการไต่สวนโดยยึดสำนวนนั้น และศาลยังมีอำนาจในการเรียกพยานมาไต่สวนเพิ่มเติมได้นอกเหนือจากที่ปรากฏในสำนวน วิธีการไต่สวนกฎหมายเขียนเอาไว้ในวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ว่าให้ศาลมีหน้าที่ถามพยานก่อน จากนั้นคู่ความถึงจะขออนุญาตศาลถาม ซึ่งกระบวนการไต่สวนในคดีค้ำมนุษย์ก็คดีทุจริตก็ดี มันจะต่างกับการสอบสวน แต่ในรายงานการวิจัยที่เขายกมาให้การสอบสวนไปในแนวทางเดียวกับการไต่สวนแล้วมันน่าจะยังขัดกันอยู่

๖. รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การปฏิรูปกฎหมายมีผลกับกฎหมายหลายฉบับ ดังนั้นควรมีการจัดอบรมพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๗. ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลว่าศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางได้มีการอบรมเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่ในระบบไต่สวนให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในเรื่องของการค้ำมนุษย์ ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาประมงอย่างบูรณาการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือวิธีการในการทำงาน

๘. ผู้แทนเจ้ากรมพระธรรมนูญ ได้ให้ข้อมูลว่า ทหารได้จัดทำระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด ทั้งในคดีค้ำมนุษย์และคดีทุจริต มีการจัดทำคู่มือและฝึกอบรมเพราะเป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นสำหรับศาลทหาร ในเรื่องของการเชื่อมต่อในระบบของผู้สอบสวนนั้น ในระบบของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. คดีทุจริตมักไม่ค่อยมีปัญหาเพราะว่าเป็นไปในทางเดียวกันคือการไต่สวน แต่ในคดีค้ำมนุษย์บางคดีนั้น พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้อัยการก่อนไปทางระบบกล่าวหา เพราะเมื่อเรามองระบบพิจารณาคดีของศาลและวิธีคิดของทหารผู้ฟ้องคดีออกมาเป็นระบบไต่สวน ในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนก็ควรที่จะออกมาในลักษณะเดียวกัน

๙. นายกสภานายความ ได้ให้ข้อมูลว่า สภานายความได้จัดอบรมนายความทั่วประเทศตั้งแต่เริ่มใช้กฎหมาย เพราะว่ามีวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นระบบไต่สวน ซึ่งศาลจะค้นหาความจริงทั้งจากผู้ต้องหาและจำเลย

๑๐. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การทุจริตประพฤติมิชอบและการค้ำมนุษย์ เป็นนโยบายเร่งด่วนของประเทศไทยที่ต้องแก้ไข โดยหลายหน่วยงานก็มีมาตรการออกมาแก้ปัญหานี้กันจนได้รับการประเมินจาก EU เป็นไปในทิศทางทางบวก ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบการทุจริตไม่ใช่เพียงแค่ ป.ป.ช. ป.ป.ท. หรือ ปปง. หน่วยงานที่รับผิดชอบการค้ำมนุษย์ก็ไม่ใช่เพียงแค่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่ควรจะต้องแบ่งผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพรอง และเจ้าภาพร่วม

๑๑. ผู้แทนเลขาธิการ ป.ป.ช. ได้ให้ข้อมูลว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จะประกาศใช้กฎหมายใหม่ภายใน ๑ - ๒ เดือนนี้ และมีอนุบัญญัติอีก ๔๐ กว่าฉบับ ส่วนเรื่องการไต่สวนสอบสวนสำหรับ ป.ป.ช. ไม่น่าจะมีปัญหาเพราะจะออกเป็นอนุบัญญัติ เนื่องจากมีมาตรา ๖๒ ให้มอบ ป.ป.ท. ได้ มาตรา ๖๓ ให้มอบพนักงานสอบสวนได้ และมาตรา ๖๔ , ๖๕ มอบให้ต้นสังกัดถอดถอนได้ กระบวนการไต่สวนหรือกล่าวหาสามารถที่จะไปด้วยกันได้ และนายความก็สามารถเข้ามาในสำนวน ป.ป.ช. ได้ตลอด มีการอนุญาตมีช่องทางที่จะเข้ามาสู่คดีได้

๑๒. ประธานกรรมการ ได้มอบหมายให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมประสานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหาข้อสรุปแนวทางดำเนินการ โดยกำหนดเจ้าภาพ (หลัก/รอง/ร่วม) และเครื่องมือ/วิธีการดำเนินการ

๑๓. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลว่า การดำเนินการจะเสนอเรื่องนี้ให้คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้พิจารณา เนื่องจากมีผู้แทนของทั้งสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และ สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มติที่ประชุม รับทราบ

๑. มอบหมายให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมประสานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหาข้อสรุปแนวทางดำเนินการ โดยกำหนดเจ้าภาพ (หลัก/รอง/ร่วม) และเครื่องมือ/วิธีการดำเนินการ ทั้งนี้ ให้เสนอคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้พิจารณาต่อไป

๒. มอบหมายฝ่ายเลขานุการนำประเด็นอภิปรายไปพิจารณาดำเนินการ

๓.๕ การขอเพิ่มอัตรากำลังของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ น. ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการนัดประชุมร่วมกับกรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ และสำนักงาน ก.พ. เพื่อจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเตรียมกรอบอัตรากำลัง เพื่อรองรับการจัดตั้งศาลจังหวัดที่เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ - ๑ เมษายน ๒๕๕๘ และศาลจังหวัดที่เปิดทำการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ ศาลจังหวัดเวียงสระ ศาลจังหวัดหัวหิน ศาลจังหวัดพิมาย ศาลจังหวัดวิเชียรบุรี ศาลจังหวัดฮอด ศาลจังหวัดเชียงคำ ศาลจังหวัดชุมแพ โดยพิจารณาใน ๕ มิติที่เกี่ยวข้อง คือ

๑) การพิจารณาปริมาณงาน ๓ ปีย้อนหลังทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญาในมิติของสำนักงานศาลยุติธรรม และหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งอาจนำเกณฑ์มาตรฐานในการทำงานมาพิจารณาประกอบเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น

๒) การนำกลไกด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานและทดแทนการใช้ทรัพยากรบุคคล

๓) กลไกการบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานจังหวัด และหน่วยงานสาขาว่ามีลักษณะการดำเนินการและมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด เพื่อพิจารณาการเกลี่ยอัตรากำลังระหว่างจังหวัดและสาขาที่มีความเหมาะสม

๔) การจัดประเภทกลุ่มของหน่วยงานสาขาที่จัดตั้งขึ้นใหม่ออกเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดกรอบอัตรากำลังที่เหมาะสม

๕) การกำหนดอัตรากำลังขั้นต่ำ และตำแหน่งที่จำเป็นของหน่วยงานรายสาขา

การดำเนินการของฝ่ายเลขานุการ

๑. ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ ได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย กรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ และสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ เพื่อจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเตรียมกรอบอัตรากำลังเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลจังหวัดที่เปิดทำการตั้งตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ ซึ่งผู้แทนสำนักงาน ก.พ. ในฐานะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณารายละเอียด

/ข้อเสนอ...

ข้อเสนอขออัตรากำลังของหน่วยงานที่ได้วิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการกำหนดอัตรากำลัง
ตั้งใหม่เป็นรายหน่วยงาน ในประเด็นดังต่อไปนี้

- อัตรากำลังที่ต้องใช้เพิ่มขึ้นในการกิจจำเป็น (Demand)
  - ความซ้ำซ้อนของภารกิจ
  - การถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองท้องถิ่นหรือการจ้างเหมาบริการจากภาคเอกชน
  - การใช้เทคโนโลยีทดแทน หรือช่วยในการทำงาน
  - การจัดระบบงานในภารกิจที่ส่วนราชการมีความจำเป็นต้องดำเนินการ
  - การวิเคราะห์หาจำนวนตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้
- อัตรากำลังปัจจุบันที่สามารถนำมาใช้ได้ (Supply)
  - การทบทวนบทบาทภารกิจของหน่วยงานตามแผนยุทธศาสตร์ หรือการพัฒนา

ระบบราชการไทย

- การจัด/ปรับปรุงระบบงาน และการจัดอัตรากำลังในแต่ละหน่วยงาน
- สรุปลำดับตำแหน่งที่สามารถนำมาใช้ได้
- อัตรากำลังข้าราชการที่จำเป็นต้องขอตั้งใหม่และงบประมาณที่ต้องใช้
  - อัตรากำลังข้าราชการที่จำเป็นต้องขอตั้งใหม่
  - งบประมาณที่ต้องใช้เพิ่มขึ้น

๒. กรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์ ได้จัดทำข้อมูลตามประเด็น
ดังกล่าวข้างต้น โดยมีข้อเสนอการขอเพิ่มอัตรากำลังของหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อรองรับ
การจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมที่เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ - ๑ เมษายน
๒๕๕๘ และศาลจังหวัดที่เปิดทำการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๗ แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓๐๔
อัตรา โดยจำแนกรายละเอียดรายหน่วยงานได้ดังนี้

- (๑) กรมบังคับคดี จำนวน ๕๗ อัตรา
- (๒) กรมคุมประพฤติ จำนวน ๒๒ อัตรา
- (๓) กรมราชทัณฑ์ จำนวน ๒๒๕ อัตรา

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ ได้มีข้อซักถามว่า ศาลเปิดมาตั้งแต่ปี ๕๖ - ๕๘ ก็ใช้
หน่วยงานและอัตรากำลังเดิม แล้วพอมติ ครม.ปี ๒๕๕๙ ศาลเปิดทำการในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน
๗ แห่ง กระทรวงยุติธรรมดำเนินการอย่างไร

๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ตอบข้อซักถามว่า การขออัตราเพิ่มของกระทรวง
ยุติธรรมจะไม่ได้รับอัตราเพิ่ม เว้นแต่กรมราชทัณฑ์ที่ได้อัตรากรณีพิเศษ เพราะฉะนั้นในกรณีนี้ก็คือการนำมติ
คณะรัฐมนตรีมาผลักดันเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกรอบที่วางไว้ จะได้เกิดความล่าช้าน้อยลง แต่เดิม
เมื่อศาลเปิด สำนักงาน ก.พ.จะให้กระทรวงยุติธรรมเกลี้ยอัตรา ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ถึงความจำเป็นของอัตราที่ต้อง
เพิ่มเติมเพื่อให้หน่วยงานที่ถูกเกลี้ยสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงขออัตราเพิ่มตามมติ ครม. โดยเป็น
การวิเคราะห์ตามกรอบที่ สำนักงาน ก.พ. และ สำนักงาน ก.พ.ร.เห็นชอบแล้ว

/ผู้แทนเลขาธิการ...

๓. ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลว่าในการจัดตั้งศาลยุติธรรมแห่งใหม่ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ใช้วิธีเกลี้ยอัตรากำลังจากศาลที่มีปริมาณคดีลดลง โดยที่การเปิดทำการศาลยุติธรรมเป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (กบศ.) เมื่อ กบศ. มีมติเห็นชอบให้เปิดทำการศาลแห่งใดแล้ว สำนักงานศาลยุติธรรมจะแจ้งให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทราบล่วงหน้า เพื่อให้วางแผนดำเนินการไปพร้อมกัน ทั้งเรื่องของงบประมาณและการดำเนินการต่างๆ

๔. ประธานกรรมการ ได้สอบถามว่า การเปิดทำการของศาลเป็นมติ ครม. หรือโดยการริเริ่มของศาล

๕. ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ตอบข้อซักถามว่า การเปิดทำการศาล เป็นไปตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยเป็นอำนาจของ กบศ. ซึ่งได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เมื่อ กบศ. มีมติเห็นชอบให้เปิดทำการศาลแห่งใดแล้ว สำนักงานศาลยุติธรรมจะเสนอร่างกฎหมายไปยัง ครม. เช่น กรณีเปิดทำการศาลแขวงจะเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาล เพื่อขออนุมัติและประกาศใช้ นอกจากนี้ ในการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมได้แถลงแล้วว่าศาลจังหวัดระยองมีปริมาณคดีค่อนข้างมาก ถ้ามีการเปิดศาลแขวงระยอง ก็จะเป็นการแบ่งเบาปริมาณคดีและบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น

๖. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตว่า หากศาลมีวิธีการที่จะทำให้คดีไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณา จำนวนผู้ถูกคุมประพฤติ และจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำจะลดลงหรือไม่ ตัวเลขจะทำให้มันเกิดการขัดกันหรือเปล่า

๗. ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลว่า แนวทางในการดำเนินการหากศาลใช้วิธีการอื่น หรือไม่ได้สั่งคุมประพฤติ ก็จะไม่ได้อาศัยกระบวนการเหล่านี้ แต่เมื่อมีการเปิดศาลก็ต้องมีหน่วยงานขึ้นมารองรับ เช่น กรมคุมประพฤติ กรมบังคับคดี เป็นต้น

๘. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตว่า เมื่อศาลเพิ่มการคุมประพฤติก็ย่อมส่งผลกระทบต่อกรมคุมประพฤติ งานบริหารของศาลที่เป็นภาคปฏิบัติ เพราะฉะนั้นต้องดูว่ามันพ้องกันหรือไม่ บางครั้งบอกลดคน ลดขั้นตอน ลดปัญหาเข้าสู่กระบวนการ แต่ไปขออัตรากำลังเพิ่ม ข้อมูลที่มีไม่สอดคล้องกัน

มติที่ประชุม รับทราบ และมอบหมายกระทรวงยุติธรรมดำเนินการเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงตามกระบวนการเพื่อขออัตรากำลังต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การคัดเลือกบุคคลต้นแบบด้านการส่งเสริมค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่าสืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยกำหนดให้มีค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ๕ ประการ เพื่อเป็นแนวทางการครองตนและการดำรงชีวิตที่ดีของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม ได้เล็งเห็นความสำคัญในการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เป็นไปตามที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด จึงได้ร่วมกันพิจารณาเพื่อหาแนวทางการจัดโครงการหรือกิจกรรมในการกระตุ้นเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม จึงมีแนวคิดในการคัดเลือก “บุคคลต้นแบบ ด้านการส่งเสริมค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม” ขึ้น เพื่อยกย่องเกียรติคุณและมอบรางวัลบุคคลต้นแบบแก่ผู้ที่มีความประพฤติและผลงานเด่นชัดเป็นที่ประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรมเป็นแบบอย่าง

/ที่ตีโนการ...

ที่ดีในการส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม พร้อมทั้งมุ่งมั่นพัฒนาตนเองและหน่วยงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของกระบวนการยุติธรรม

ผลการดำเนินงาน

๑. คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม : การคัดเลือกบุคคลต้นแบบด้านการส่งเสริมค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดการประชุมหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์ต่างๆ

๒. สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโครงการหรือกิจกรรม การมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นการศึกษาว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานใดบ้างที่ได้มีการจัดการมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การคัดเลือก “บุคคลต้นแบบ” ด้านการส่งเสริมค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมขึ้น เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน หลักเกณฑ์การพิจารณา คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ชื่อรางวัลที่เหมาะสม รูปแบบรางวัล พิธีการการมอบรางวัล การสร้างคุณค่า และความยั่งยืนของรางวัล

ทั้งนี้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ฝ่ายเลขานุการฯ จึงขอเสนอแนวทางการคัดเลือกบุคคลต้นแบบด้านการส่งเสริมค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย

- ๑) รูปแบบการดำเนินงาน
- ๒) เกณฑ์การพิจารณา
- ๓) วิธีดำเนินการคัดเลือก
- ๔) การประชาสัมพันธ์และการประกาศรับสมัคร
- ๕) การประกาศผลการคัดเลือก
- ๖) การสร้างความยั่งยืนให้กับรางวัล

ขอให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการคัดเลือก “บุคคลต้นแบบ” ด้านการส่งเสริมค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเพื่อที่ฝ่ายเลขานุการฯ จะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการสร้างความยั่งยืนให้กับรางวัล โดยยึดโยงกับประชาชนตั้งแต่เริ่มต้น เช่น การจัดประกวดบทความของนักเรียน

นักศึกษา ประชาชนในหัวข้อบุคคลต้นแบบด้านกระบวนการยุติธรรมในใจท่าน เป็นต้น ซึ่งสามารถที่จะใช้ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องของความยุติธรรมได้อีกด้วย

๒. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คำว่าบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความหมายแคบเกินไป เพราะคุณสมบัติพื้นฐานทั่วไปกำหนดให้ปฏิบัติงานต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๓ ปี ในสังกัด ๒๑ หน่วยงานนั้นครอบคลุมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมแล้วหรือไม่ เช่น ๑) แพทย์นิติเวชที่ทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพตาม ป.วิ.อาญา สังกัดกระทรวงสาธารณสุขหรือสังกัดหน่วยงานอื่น ๒) กลุ่มบุคคลที่เป็นสหวิชาชีพที่ร่วมในการสอบถามปากคำเด็กตาม ป.วิ.อาญา และ ๓) บุคลากรในสังกัดกรมการปกครอง คือ นายอำเภอ ปลัดอำเภอมีอำนาจจับกุมและสอบสวนตาม ป.วิ.อาญาและอำนาจตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และตามคำสั่ง คสช. ให้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม ทำหน้าที่รับร้องทุกข์แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร ของประชาชน และอำนาจหน้าที่ของปลัดอำเภอ และนายอำเภอ ยังทำหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาททางแพ่งทางอาญา แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว การค้ามนุษย์ งานพ.ร.บ.สถานบริการ พ.ร.บ.โรงแรม พ.ร.บ.อาวุธปืน พ.ร.บ.สัญชาติ งานทะเบียนราษฎร เช่น การแจ้งเกิด แจ้งตาย ป้องกันการนำบุคคลต่างด้าวมาสวมบุคคลตามทะเบียนบ้าน สอบสวนคดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งฝ่ายปกครองเป็นพนักงานสอบสวนคดีอาญาบางประเภทและการชันสูตรพลิกศพการตายผิดธรรมชาติ กำหนดให้ปลัดอำเภอ กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้าน งานสอดส่องดูแล ผู้พันโทฯ งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การจับกุม การหาข่าว งานในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตาม พ.ร.บ.บริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้นายอำเภอเป็นผู้บริหารราชการในเขตอำเภอนั้น ดังนั้นจึงขอเสนอให้เพิ่มกรมการปกครองอีกหนึ่งหน่วยงาน

๓. ผู้แทนเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า อีกหน่วยงานหนึ่งที่จะควรเพิ่มเข้ามาก็คือ ข้าราชการทหาร (กรมพระธรรมนูญ)

๔. ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ได้ให้ข้อมูลว่า กรมพระธรรมนูญเป็นกระบวนการยุติธรรมทหารที่ครบทั้งวงจร (ศาลทหาร อัยการทหาร ทนายทหาร) นอกจากนี้นายทหารพระธรรมนูญก็ทำหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพราะฉะนั้นข้าราชการทหารในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับกรมพระธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม

๕. ประธานกรรมการ ได้สอบถามฝ่ายเลขานุการว่า คุณสมบัติพื้นฐาน ๒๑ หน่วยงาน มีการอ้างอิงมาจากที่ไหน

๖. ฝ่ายเลขานุการ ได้ตอบข้อซักถามว่า ในการจัดกลุ่มองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมีการจัดเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรง ๒๑ หน่วยงานตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ ๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุน เช่น กรมพระธรรมนูญ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สภาความมั่นคง และ ๓) หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น กรมสรรพากร กรมธนารักษ์ กรมเจ้าท่า

๗. ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่วาดออกมาจาก ๒๑ หน่วยงานนั้นอาจเป็นข้อจำกัดเกินไป ควรจะเปิดกว้างเป็นหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์คณะนิติศาสตร์ บุคลากรของกฤษฎีกา เป็นต้น

๘. ประธานกรรมการ ได้สอบถามที่ประชุมว่า นิยามคำว่าบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม หรืออำนวยความสะดวกยุติธรรม

๙. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ได้ตอบข้อซักถามว่า หากพูดถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมก็น่าถึงผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย ในส่วนที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมก็มักจะมองไปที่ผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจหรือคนที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้อง หากเป็นอาจารย์แล้วการอำนวยความสะดวกยุติธรรมดูเป็นคำที่ไกลตัว ซึ่งการให้รางวัลขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรางวัลว่าประสงค์ที่จะให้

ครอบคลุมคนกลุ่มไหนระหว่างผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก หรือคนที่อยู่ในแวดวงกฎหมายที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องความยุติธรรม

๑๐. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้สอบถามฝ่ายเลขานุการว่า เรื่องการกราบบังคมทูลนั้นดำเนินการไปตั้งแต่รัชกาลที่แล้วหรือเมื่อไม่นานมานี้ และการกราบบังคมทูลจะต้องมีภาพของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่กว้างกว่านี้ แบบเสนอรายชื่อที่ได้นำมาเอาหลักในการทรงงานของรัชกาลที่ ๙ มานั้นจะต้องมีเรื่องอื่นเข้ามาด้วยหรือไม่

๑๑. ฝ่ายเลขานุการ ได้ตอบข้อซักถามว่า การพิจารณาเรื่องรางวัลนี้เป็น มติของ กพยช.เมื่อปี ๒๕๕๒ แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อและไม่เคยมอบรางวัลยุติธรรมให้แก่ผู้ใด

๑๒. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เมื่อ ครม. มีมติเห็นชอบค่านิยมร่วม ๕ ประการแล้ว สกอ.บรรจุหลักสูตรในสถาบันการศึกษา ระดับเจ้าหน้าที่ก็มีการสร้างหลักสูตรกลางเพื่อเสริมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมตามที่เรามุ่งหวังอยากให้เห็น ทั้งนี้พอมานำในเรื่องของ ดี ก็คิดว่าควรจะเป็นรางวัลในกระบวนการยุติธรรม ส่วนชื่อนั้นก็ได้ชื่อ ยุติธรรมธ แต่อย่างไรยังไม่ได้นำเสนอเพื่อทูลเกล้า ส่วนหลักเกณฑ์การให้รางวัลนั้นสามารถเปิดกว้างได้ ซึ่งในการประชุมครั้งนี้อยากขอให้เห็นชอบหลักการเรื่องรางวัลตามเกณฑ์นี้ หลังจากนั้นในรายละเอียดฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจะไปดำเนินการต่อและกลับเข้ามาพิจารณาเป็นระยะต่อไป

๑๓. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในเบื้องต้นก็เห็นชอบตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ

๑๔. ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คำว่า Justice ความหมายแบบแคบก็หมายถึงกระบวนการยุติธรรม ความหมายแบบกว้างก็หมายถึงความยุติธรรม ดังนั้นรางวัลควรมี ๒ รางวัล คือ บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม

๑๕. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อสังเกตว่า คุณสมบัติพื้นฐานทั่วไปก็เพิ่มตามที่กรรมการเสนอก็คือ กรรมการปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ โดยใช้คำให้กว้าง/เปิด ส่วนที่ถามว่าการอำนวยความสะดวกยุติธรรมกับกระบวนการยุติธรรมหมายความว่าอะไรนั้น เมื่อมาพิจารณาแบบเสนอรายชื่อในส่วนที่ ๑ ข้อมูลหน่วยงานที่เสนอชื่อ และ ๒) ภารกิจของหน่วยงาน ก็จะเข้าหลักเกณฑ์ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านบริหารงานยุติธรรม ด้านพัฒนาพฤติกรรม เป็นต้น ฝ่ายเลขานุการลองทบทวน ปรับคุณสมบัติ/หน่วยงานในสังกัด และแบบฟอร์มการเสนอรายชื่อ เบื้องต้นเห็นชอบในหลักการตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ

๑๖. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อสังเกตว่า ฝ่ายเลขานุการควรศึกษาข้อมูลเรื่องการกำหนดชื่อรางวัล ยุติธรรมธ ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ เพิ่มเติม

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

๒. ศึกษาข้อมูลเรื่องการกำหนดชื่อรางวัล ยุติธรรมธ เพิ่มเติม

๔.๒ แนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้มีประสิทธิภาพ

ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง ความคืบหน้าการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานใน

กระบวนการยุติธรรมที่ประชุมมีมติ มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ไปศึกษาวิเคราะห์ การพัฒนาบทบาทและ การยกระดับการดำเนินงานของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้เป็นศูนย์ข้อมูลยุติธรรม แห่งชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

ผลการดำเนินงาน

๑. สำนักงานกิจการยุติธรรม (สจธ.) ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษา ศึกษารายละเอียด วิธีการขั้นตอนการดำเนินการ โดยมีข้อเสนอแนวทางยกระดับไว้ ๓ ด้าน คือ (๑) ด้านบทบาทหน้าที่ (๒) ด้านโครงสร้าง (๓) ด้าน MIS และบริการดิจิทัล และ สจธ. ได้นำข้อเสนอจากที่ปรึกษาเข้าสู่การประชุม คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เพื่อพิจารณา โดยที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบกรอบแนวทาง พร้อมให้ฝ่ายเลขานุการฯ ทหารีร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สธอ.) เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย ปรับปรุงกฎและระเบียบ ต่างๆ การเชื่อมโยงข้อมูลและการจัดทำ Platform กลางในการดำเนินการด้าน IT เพื่อให้มีความสอดคล้อง ในแนวทางเดียวกัน

๒. สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้เข้าหารือการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม กับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑ โดยได้รับมอบนโยบาย แนวทางในการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการ ยุติธรรม (DXC) เพื่อมุ่งไปสู่การดำเนินงาน การเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบ Connected Government ให้มี ความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามเป้าประสงค์ของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม โดยแบ่งแยกงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ การบริการภาครัฐ ซึ่งเป็น Concept เดิมที่ ศูนย์ DXC ดำเนินการอยู่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานให้หน่วยงานภาครัฐมีข้อมูลสนับสนุนการทำงานมากที่สุด และควรมีการพัฒนาให้มี ระบบความมั่นคงปลอดภัยสูงสุด

ส่วนที่ ๒ การให้บริการประชาชน ซึ่งต้องตรวจสอบการเข้าถึงข้อมูลที่จะต้องระวัง เรื่องการละเมิดสิทธิและความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่จะให้บริการและผลกระทบ เพื่อประโยชน์ ในการวิเคราะห์ว่าประชาชนต้องการได้รับบริการเรื่องอะไรในกระบวนการยุติธรรม และต้องมีระบบ ความมั่นคงปลอดภัยสูงสุด

๓. สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้เข้าร่วมหารือกับ สธอ. เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ เพื่อกำหนดแนวทาง และรับทราบความคืบหน้าในการเชื่อมโยงข้อมูลและการจัดทำ Platform กลาง ในการดำเนินการด้าน IT และการจัดทำร่างกฎหมาย การปรับปรุงกฎและระเบียบต่างๆ ของ สธอ. ที่ได้ ดำเนินการไปบางส่วนแล้ว เพื่อนำมาปรับให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ศูนย์แลกเปลี่ยน ข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ต้องวิเคราะห์แนวทางเพื่อการวางแผนในการดำเนินการให้มีความสอดคล้อง กัน โดยในขณะนี้ สธอ. อยู่ระหว่างดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยมีแนวทางการดำเนินงานของโครงการ GDx ซึ่งเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลกลางภาครัฐ ที่เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อลดการใช้สำเนาเอกสาร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐใช้ข้อมูลที่เชื่อมโยงในการให้บริการประชาชนโดยไม่ต้องใช้สำเนาเอกสาร และในอนาคตจะดำเนินการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลตนเองที่เก็บในภาครัฐได้อีกด้วย โดยการ ดำเนินงานโครงการ GDx คล้ายกับศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ที่อยู่ระหว่างการเริ่ม ดำเนินโครงการ ทั้งนี้ ยังได้มีการหารือเพิ่มเติมในเรื่องการดำเนินการ Big Data ในส่วนกระบวนการยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๔. การประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ปรับวิธีการจากการยกระดับศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) เป็นแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องและสามารถดำเนินการขับเคลื่อนได้ทั้งระบบ และให้เสนอแนวทางการขับเคลื่อนต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ดังนี้

๔.๑ กรอบแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ประกอบด้วย

๔.๑.๑ การเชื่อมโยงข้อมูล Connected Government

เป้าหมาย เพื่อการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ประโยชน์ร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐด้านกระบวนการยุติธรรม

ผลผลิต ที่ผ่านมาก็คือ การให้บริการสืบค้นข้อมูลแบบ Web Service (Single Report และ Local Data Source) ซึ่งจะทำให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน

การดำเนินการต่อไป ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ๑) ข้อมูลผู้มีรายได้น้อย กระทรวงการคลัง ๒) ข้อมูลทะเบียนนิติบุคคล กระทรวงพาณิชย์ ๓) ข้อมูลระบบ Crime และ ๔) ทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๕) ข้อมูลสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุด ๖) ข้อมูลที่ให้บริการจากระบบ MOI Linkage Center กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ๗) ข้อมูลผลคำพิพากษา สำนักงานศาลยุติธรรม และ ๘) ข้อมูลการเดินทางเข้าออกราชอาณาจักร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ด้านระบบรักษาความปลอดภัย ปรับปรุงและพัฒนาระบบตรวจสอบการทำงานและภัยคุกคามช่องโหว่ต่างๆของระบบ พร้อมประเมินสถานภาพการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัย เพื่อจัดทำแผนและวิธีปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน ISO ๒๗๐๐๑

ผลลัพธ์ กระบวนการยุติธรรมมีระบบการสืบค้นข้อมูลระหว่างหน่วยงานแบบอัตโนมัติ ลดความซ้ำซ้อนการเชื่อมโยงข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน

๔.๑.๒ บริการต่างๆ Digital Government

เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาบริการต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรม และสนับสนุนข้อมูลเพื่อการบริหารงานด้านกระบวนการยุติธรรม

ผลผลิต ที่ผ่านมา มีระบบ NSWJ (National Single Windows on Justices) เพื่อบริการข้อมูล ได้แก่ ระบบติดตามสถานะบุคคลในกลุ่มพวคดีนียัย ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงานสถิติกระบวนการยุติธรรม

การดำเนินการต่อไป เพิ่มบริการ ได้แก่ ระบบรายงานข้อมูลเพื่อการบริหาร MIS ระบบรายงานข้อมูลสำหรับการสืบเสาะกลุ่มพวคดีนียัย ระบบข้อมูลที่ได้จากบริการ MOI Linkage Center

ผลลัพธ์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรมมีระบบสนับสนุนการปฏิบัติงาน และลดระยะเวลา ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์และวางกลยุทธ์นโยบายต่างๆระบบรายงานข้อมูลเพื่อการบริหาร (MIS)

๔.๑.๓ ตัวชี้วัดกระทำผิดซ้ำ Big Data

เป้าหมาย เพื่อการพัฒนากระบวนการประมวลผลการกระทำผิดซ้ำในภาพรวม
กระบวนการยุติธรรม

ผลผลิต ที่ผ่านมา มีระบบประมวลผลกระทำผิดซ้ำตามค่านิยมกระทรวง
ยุติธรรม ด้านกลุ่มภารกิจพัฒนาพฤตินิสัย

การดำเนินการต่อไป ดำเนินการพัฒนากระบวนการประมวลผลการกระทำผิดซ้ำ
โดยมีข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มเติม ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. และพัฒนารายงาน
ที่เกี่ยวข้อง เช่นรายงานผู้พ้นการพัฒนาพฤตินิสัย และกลับมากระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม เป็นต้น

ผลลัพธ์ ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ ประเมิน และ
พัฒนากระบวนการยุติธรรมด้านการกระทำผิดซ้ำ

๔.๒ วิธีการดำเนินการ/กรอบระยะเวลา ดังนี้

ปี ๒๕๖๑

๑. การเชื่อมโยงข้อมูล Connected Government

๑.๑ เชื่อมโยงฐานข้อมูลเพิ่มจำนวน ๕ ฐานข้อมูล ได้แก่

๑) กระทรวงการคลัง (ข้อมูลผู้มีรายได้น้อย) ๒) กระทรวง
พาณิชย์ (ข้อมูลทะเบียนนิติบุคคล) ๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูลระบบ CRIMES /ข้อมูลทะเบียนประวัติ
อาชญากร) ๔) สำนักงานอัยการสูงสุด (ข้อมูลสารบบคดี) ๕) กระทรวงยุติธรรม (ข้อมูลกองทุนยุติธรรม/ข้อมูล
การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่จำเลยหรือผู้เสียหายในคดีอาญา)

๑.๒ กำหนดนโยบายและข้อปฏิบัติด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล
ร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

-จัดทำแผนพัฒนา Platform ด้านการแลกเปลี่ยนและบริการ
ข้อมูล ร่วมกับ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

๒. การให้บริการต่างๆ Digital Government

-จัดทำ Service Catalog บริการดิจิทัลใน NSWJ

-พัฒนาระบบรายงานข้อมูลสำหรับการสืบเสาะกลุ่มพฤตินิสัย

-พัฒนาระบบรายงานข้อมูลเพื่อการบริหาร MIS

-ยกร่างการปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการแลกเปลี่ยนและ
บริการข้อมูล ร่วมกับ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เรื่องการระบุตัวตน เรื่องสิทธิในการใช้และ
แลกเปลี่ยนข้อมูล

-เตรียมความพร้อมด้านการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัย

๓. ตัวชี้วัดกระทำผิดซ้ำ Big Data

-พัฒนาระบบประมวลผลอัตราร้อยละการกระทำผิดซ้ำของกลุ่ม
พฤตินิสัย

๔. ขับเคลื่อนด้านบทบาทหน้าที่และโครงสร้างของ ศูนย์ DXC

-จัดเตรียมการขอปรับโครงสร้างการบริหารงาน และการกำหนด
อำนาจหน้าที่และบทบาทของการกำกับดูแล ให้อยู่ภายใต้สำนักงานกิจการยุติธรรม ที่มีการแบ่งงานภายใน
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม

ปี ๒๕๖๒

๑. การเชื่อมโยงข้อมูล Connected Government

๑.๑ เชื่อมโยงข้อมูลจากบริการระบบ MCI Linkage Center ได้แก่

๑) กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูลใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (ป.๔)/ ข้อมูลผู้ขออนุญาต หนังสือผ่านแดนล่าสุด/ข้อมูลทะเบียนสมรส/ข้อมูลทะเบียนหย่า) ๒) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูลทะเบียนเด็กแรกเกิด) ๓) กระทรวงแรงงาน (ฐานข้อมูลการพัฒนาฝีมือแรงงาน) ๔) กระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูลนักเรียน-นักศึกษา/ข้อมูลอุดมศึกษา (๒๕๕๖) ๕) กรมการกงสุล (ข้อมูลรายการประวัติหนังสือเดินทาง) ๖) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ข้อมูลสิทธิการรักษาพยาบาล) ๗) ป.ป.ช. (ข้อมูลผู้ถูกกล่าวหา คดีด้านการทุจริต)

๑.๒ จัดทำแผนพัฒนา Platform ด้านความมั่นคงปลอดภัย

๒. การให้บริการต่างๆ Digital Government

-พัฒนาบริการตาม Service Catalog

-พัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลยุติธรรม

๓. ตัวชี้วัดกระทำผิดซ้ำ Big Data

-พัฒนาระบบประมวลผลอัตราร้อยละการกระทำผิดซ้ำของผู้พัน

พุดินีสัย และกลับมากกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

-พัฒนาระบบจัดเก็บตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม

ทางอาญา

๔. ขับเคลื่อนด้านบทบาทหน้าที่และโครงสร้างของ ศูนย์ DXC

-แก้ไขกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ จัดทำรายละเอียด

โครงสร้าง อัตรากำลัง ให้อยู่ภายใต้สำนักงานกิจการยุติธรรม ที่มีการแบ่งงานภายในสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม และฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร พร้อมจัดเตรียมแผนงานและงบประมาณ

ปี ๒๕๖๓

๑. การเชื่อมโยงข้อมูล Connected Government

๑.๑ เชื่อมโยงฐานข้อมูลเพิ่มจำนวน ๒ ฐานข้อมูล ได้แก่

๑) สำนักงานศาลยุติธรรม ๒) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๑.๒ จัดทำ Platform กลาง ด้านธรรมาภิบาลข้อมูล

๒. การให้บริการต่างๆ Digital Government

-พัฒนาบริการตาม Service Catalog

๓. ตัวชี้วัดกระทำผิดซ้ำ Big Data

-พัฒนาระบบจัดเก็บตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทาง

อาญา

๔. ขับเคลื่อนด้านบทบาทหน้าที่และโครงสร้างของ ศูนย์ DXC

-จัดสรรบุคลากรตามโครงสร้าง และดำเนินการขับเคลื่อนศูนย์

แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ภายใต้สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

ขอให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ให้มีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

๑. กรอบแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC)
๒. วิธีการดำเนินการ และกรอบระยะเวลา

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อมูลว่า การพิจารณาในวันนี้เป็นแนวทางเบื้องต้นที่ประชุมสามารถแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงได้ทุกเรื่อง

๒. ผู้แทนเจ้ากรมพระธรรมนูญ ได้ให้ข้อมูลว่า DXC เป็นโครงการที่ดีและทำต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน มีหน่วยงานที่เป็นสมาชิก ๒๓ หน่วยงาน และเปิดกว้างสำหรับทุกหน่วยงาน เช่น หน่วยข่าวกรองของทหาร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในเรื่องการข่าวก็เป็นหน่วยงานที่เข้ามาอยู่ในศูนย์นี้ ในส่วนของกระทรวงกลาโหมจะมีกรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม (ทสอ.) ซึ่งเป็นงานใหม่ที่ดูแลรับผิดชอบโครงสร้างใหญ่ของกระทรวงกลาโหมในส่วนที่เกี่ยวกับสารสนเทศ โดยกรมพระธรรมนูญจะขอเข้ามาเป็นสมาชิกของศูนย์ DXC ด้วย โดยขอประสานกับทาง ทสอ. และความพร้อมของหน่วยงานก่อน

๓. ประธานกรรมการ ให้คำแนะนำว่า กรมพระธรรมนูญควรปรึกษากับ ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือรองปลัดกระทรวงกลาโหมก่อน หากเห็นว่าเหมาะสมก็สามารถเข้าเป็นสมาชิกของศูนย์ DXC ได้

๔. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ศูนย์ DXC ควรจะมีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อ หากเรารวบรวมข้อมูลเป็น Big Data ก็จะมีประโยชน์ในการสะท้อนประสิทธิภาพของการบริหารงานยุติธรรม เช่น วัตถุประสงค์ในการร่างกฎหมาย ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๕. ศาสตราจารย์พิเศษกิตติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ข้อสังเกตว่า ฝ่ายเลขานุการควรนำร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลมาเชื่อมโยงด้วย เพื่อที่การดำเนินการจะได้ไม่ขัดหรือแย้งกัน โดย พ.ร.บ.ว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลจะมีคณะกรรมการรัฐบาลดิจิทัลที่นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีสำนักงานรัฐบาลดิจิทัลเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลดิจิทัลทั้งระบบ

๖. ผู้แทนอัยการสูงสุด ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การปรับโครงสร้าง DXC นั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลัง ๓ - ๕ ปีเพื่อพิจารณาว่าเนื้อหาของ DXC มีปริมาณมากพอที่จะขยายกรอบอัตรากำลัง เนื่องจากมติ ครม.กำหนดเรื่องนี้แล้วว่าการจัดตั้งใหม่จะต้องมีความจำเป็นอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้

๗. ฝ่ายเลขานุการ ได้ให้ข้อมูลว่า เดิม DXC เน้นเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลจึงเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานสองส่วนคือ เข้ามาร่วมขอใช้เพียงอย่างเดียว และเข้ามาร่วมใช้และร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยในปี ๒๕๖๐ มีจำนวนการเรียกใช้งานระบบ ๑,๖๐๐,๐๐๐ ครั้ง แต่ในวาระนี้จะเป็นแนวทางการขับเคลื่อน DXC ใน ๓ กรอบใหญ่ คือ ๑) Connected Government ๒) Digital Government และ ๓) Big Data ซึ่งเนื้อหา/ผลงานที่ผ่านมาของ DXC นั้นยังไม่มีข้อมูลที่ได้รับการยอมรับ

/๘. ปลัดกระทรวงยุติธรรม...

๘. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เดิมแนวคิดเรื่อง DXC มาจาก พ.ร.บ.พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ ที่กำหนดให้มีแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป้าหมายเดิมคือให้ทุกหน่วยงานสามารถส่งต่อข้อมูลจากตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ผ่านระบบ IT แต่เป้าหมายนี้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ จึงมีเป้าหมายที่สองคือ DXC ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ส่วนในเรื่อง Big Data นั้น DXC ทำหน้าที่เป็นเพียงควิรี (Query) เท่านั้น ซึ่งกระบวนการยุติธรรมใช้ Big Data เรื่อง Crime Prevention การป้องกันอาชญากรรมจะมีการเก็บข้อมูลการเกิดอาชญากรรม สถานที่ ระยะเวลาที่เกิดขึ้น โดยตำรวจจะเป็นแพลตฟอร์ม (Platform) หลักเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มเล็กๆของหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งแพลตฟอร์มเล็กๆที่เรียกว่า โปรแกรม Big Data ด้าน Recidivism (การกระทำผิดซ้ำ) เป็นการนำข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์ เช่น ปัจจัยในการกระทำผิดครั้งแรก ปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำ เป็นต้น ซึ่งกระทรวงยุติธรรมสามารถทำเรื่องนี้ได้จากข้อมูลของตำรวจ ข้อมูลของศาล ข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ ข้อมูลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลของกรมคุมประพฤติ

๙. ประธานกรรมการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า หลังจากที่เราเปลี่ยนกระทรวง ICT มาเป็น DE ก็มีการปรับโครงสร้าง กฎหมายและการขับเคลื่อน และล่าสุดได้เปลี่ยนหน่วยงาน SIPA เป็น DEPA โดยมาดูแลดิจิทัลทั้งระบบ และมีการเปลี่ยนหน่วยงานจากสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้การกำกับของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลภายใต้การกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการที่สำคัญที่ทำเรื่อง Data มีอยู่ ๒ คณะคือ ๑) คณะกรรมการขับเคลื่อนการบูรณาการฐานข้อมูลกลางภาครัฐ เน้นการทำงาน ๔ ด้านคือ ด้านความมั่นคง ด้านข้อมูลประชาชนและบริการภาครัฐ ด้านข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ และด้านทรัพยากรและบริหารโครงสร้างภาครัฐ ซึ่งทั้ง ๔ ด้านนี้ต้องการให้เกิดการนำข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างกว้างขวาง การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริการข้อมูล ข้อมูลที่ปกปิดเพื่อใช้ประโยชน์ด้านความมั่นคงต้องมีการพิจารณาผลกระทบทางบวกและลบ ๒) คณะกรรมการจัดทำ Big Data เพื่อนำข้อมูลมาใช้เชิงนโยบาย หามาตรการที่จะใช้แก้ปัญหาในแต่ละเรื่อง และการจัดทำแผนงาน/โครงการ/งบประมาณ การจัดทำ Big Data จะต้องมีการดำเนินการทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

ศูนย์ DXC จะใช้ประโยชน์จาก Big Data โดยเฉพาะต้องสามารถนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลได้ถูกต้อง ทันสมัย และจะสามารถนำข้อมูลไปใช้เชิงนโยบาย เชิงงบประมาณ เชิงการจัดการโครงการ ในการแก้ปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการคลี่คลายอาชญากรรม การลดการกระทำผิดซ้ำ หรือการทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความรวดเร็วขึ้น ดังนั้นหากเก็บเป็น Data เพียงอย่างเดียว ไม่มีการวิเคราะห์ ไม่มีการออกมาตรการมาแก้ไขปัญหาก็ยังไม่ถือว่าเป็น Big Data โดย DXC ต้องทำ Big Data และเน้นเรื่องเดิมคือการเชื่อมต่อข้อมูลกับส่วนราชการ แล้วหากจะให้บริการประชาชนด้วยก็ต้องแยกส่วนข้อมูลการให้บริการประชาชนให้ชัดเจน

การที่จะเป็น Connected Government หรือ Digital Government ก็ ประกอบด้วย ๑) Big Data ๒) Integrated Data และ ๓) Provide data for public โดยเน้นที่ความปลอดภัยสูงสุด ประชาชนต้องปลอดภัยจากการเปลี่ยนแปลง/บิดเบือน/กรองข้อมูล หน่วยงานที่จะไปใช้ข้อมูลต้องมีความปลอดภัยสูงสุด ข้อมูลผิดพลาด/ไม่ถูกต้องไม่ได้ และการมี Big Data จะต้องวางระบบ Safety Security สูงสุด

ดังนั้นขณะนี้ศูนย์ DXC เน้นที่การเชื่อมข้อมูลกับหน่วยงานที่เป็นสมาชิกอยู่ ๒๓ หน่วยงานและจะเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง ที่นี้ก็ต้องมาดูต้นทางของ Big Data ว่าจะแยกแยะข้อมูลอย่างไรให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการนำไปใช้ ซึ่งสามารถทำได้ ๒ เรื่องคือ ๑) เพิ่มเติมการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เห็นว่าอยู่

ในกรอบของกระบวนการยุติธรรม ๒) เพิ่มขีดความสามารถในการทำให้ส่วนราชการเป็น Digital Government จากนั้นก็หามาตรการในช่วง Service แล้วมาพิจารณาว่า DXC จะทำอะไรในกรอบของกระบวนการยุติธรรม เพื่อตอบโจทย์ว่าเป็น Big Data หรือไม่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลให้กับส่วนราชการครบถ้วน ถูกต้องสมกับการจะทำให้เป็น Digital Government ภายใต้ความปลอดภัยสูงสุด

๑๐. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กรอบเวลาอาจมีการเปลี่ยนแปลงให้เร็วขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ในอดีตทุกหน่วยงานมีการเก็บข้อมูลเป็น Data Warehouse เมื่อต้องการข้อมูลก็แลกเปลี่ยนในระบบ AI แต่วันนี้ข้อมูลเป็น Public Data ศูนย์ DXC หากสามารถยกระดับเป็นศูนย์ข้อมูลยุติธรรมแห่งชาติได้จะทำให้เกิดประโยชน์กับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งต้องขยับจาก Exchange Data ที่เป็นระบบปิดที่เป็นการแลกเปลี่ยนเฉพาะส่วนราชการเท่านั้น หากในอนาคตจะเปิดให้ภาคประชาชนเข้ามาใช้บริการได้ ต้องจำกัดการเข้าถึงข้อมูลและต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยสูงสุดเพราะกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

๑๑. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ทำ MOU กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในกระบวนการสอบสวน เรื่อง DXC เป็นแนวทางที่ดีแต่ต้องมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้ดีด้วย

๑๒. ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอว่า กรมบังคับคดี มี Big Data ที่เชื่อมโยงกับ ๒๑ หน่วยงาน และจะเพิ่มอีก ๑๐ หน่วยงาน ซึ่งกรมบังคับคดีมีการเชื่อมโยงข้อมูลของศาล สถาบันการเงิน และข้อมูลเรื่องทรัพย์สินต่างๆ โดยใช้ข้อมูลในการสืบราคา สืบแหล่งของทรัพย์สิน ซึ่ง ป.ป.ส. และ ดีเอสไอก็มีการทำ Big Data เชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆเช่นกัน จากนั้นประธานกรรมการได้ขอให้ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการปรับปรุงแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ตามความเห็นของประธานและที่ประชุม ทั้งนี้ ให้แจ้งเวียนกรรมการภายใน ๗ วันทำการ และขอความอนุเคราะห์กรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ภายใน ๕ วันทำการ

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการ ดังนี้

๑. ปรับปรุงแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ตามความเห็นของประธานและที่ประชุม ทั้งนี้ ให้แจ้งเวียนกรรมการภายใน ๗ วันทำการ
๒. ขอความอนุเคราะห์กรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ภายใน ๕ วันทำการ

รายงานผลการพิจารณาของกรรมการให้ประธาน กพยช. รับทราบ และติดตามผลการดำเนินงานเสนอให้ กพยช. ทราบต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

๕.๑ การกำหนดวันเปิดทำการศาลแขวงระยอง

ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลว่า ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ศาลแขวงระยองจะเปิดทำการ โดยสำนักงานศาลยุติธรรมจะได้นำเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวน เขตอำนาจ และวันเปิดทำการของศาลแขวงในจังหวัดระยองให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบกำหนดวันเปิดทำการศาลแขวงระยอง ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยสำนักงานศาลยุติธรรมจะได้นำเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวน เขตอำนาจ และวันเปิดทำการของศาลแขวงในจังหวัดระยองให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๕.๒ ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและแนวทางการลดปริมาณคดี ในต่างประเทศ

ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลว่า ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีเป็นจำนวนมาก โดยไปสิ้นสุดที่เรือนจำทำให้เกิด Overcrowding การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดก็จะไม่ค่อยได้ผล ในประเทศฝรั่งเศสคดีอาญาปีละประมาณ ๕๐,๐๐๐ คดี ส่วนในประเทศเนเธอร์แลนด์ต้องปิดเรือนจำ ในประเทศไทยนอกจากมี Prevention แล้วก็ต้องมีกระบวนการ Diversion ด้วยเพื่อให้มีการไกล่เกลี่ยตั้งแต่ต้นทางคือพนักงานสอบสวน การจ่ายค่าปรับตามระดับรายได้แทนการจำคุก (Day Fine) และควรคำนึงถึง Cost Benefit ด้วย

ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การวิเคราะห์สาเหตุว่าเกิดจากอะไรจะต้องเริ่มที่ต้นเหตุ ศึกษาวิธีการว่าต่างประเทศทำอย่างไร ประเทศไทยทำอย่างไร หากต้นทางมีจำนวนลดลง กลางทางและปลายทางก็จะลดลงตามเช่นกัน ฉะนั้นหากเราสามารถไกล่เกลี่ยยอมความกันได้ก็ทำไปก่อน เพื่อให้ในเรือนจำมีจำนวนลดลง

ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อูร์พีพัฒนพงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ข้อมูลว่า กรมมีมติและให้ยกร่างกฎหมายเรื่องมาตรการโทษทางอาญา ลดโทษอาญาที่ไม่จำเป็น ซึ่งจะช่วยลดปริมาณคดีของตำรวจ และลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งในความผิดบางคดี เช่น คดีหมิ่นประมาท เอกชนฟ้องคดีโดยใช้เครื่องมือ/ทรัพยากรของภาครัฐ แต่ผู้ที่ได้เงินคือคนสองคนที่ทะเลาะกัน ซึ่งถ้าสามารถปรับตรงนี้ให้เป็นเรื่องของภาคเอกชน ภาครัฐก็จะประหยัดค่าใช้จ่าย

ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อมูลว่า ท่านนายกรัฐมนตรีได้เน้นว่าทำอย่างไรให้เกิดความยุติธรรมทั้งคนรวยและคนจน และปริมาณคดีไม่ขึ้นสู่ศาลเยอะเกินไป ดังนั้นต้องแก้ตั้งแต่ต้นทางคือ แบ่งคนตามช่วงอายุ เด็กก็ต้องสร้าง Mind Set ป้องกันไม่ให้กระทำผิด ผู้สูงอายุก็แก้ได้บางส่วน เราต้องสร้างความแตกต่างระหว่างคนรุ่นต่างๆ นอกจากนี้ควรเน้นเรื่องของคุณธรรม ฝึความรู้ ภาระคือหรือรับ

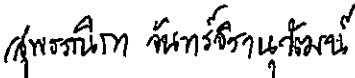
ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ๒ ประเด็น คือ ๑) การบังคับใช้กฎหมายจะสามารถสร้างวินัยให้แก่คนในประเทศได้ กฎหมายมีอย่างไรต้องปฏิบัติตามนั้น ไม่มีการเจรจาต่อรองหรือยืดหยุ่น การจะยืดหยุ่นจะสามารถทำได้ต้องเป็นนโยบายแห่งรัฐเท่านั้น ๒) นโยบายทางอาญา โดยความผิดบางประเภทอาจใช้การกักขังหรือการปรับแทนการจำคุก หากไม่มีเงินชำระค่าปรับก็ให้ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงมาตรการอื่นด้วย เช่น การชะลอการฟ้อง มาตรการต่อรอง คำรับสารภาพ เป็นต้น

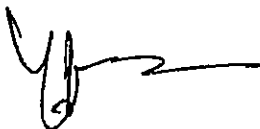
นายกสภานายความ ได้ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม กำลังศึกษาในเรื่องของการกระทำผิดซ้ำ และเรื่องโทษจำคุกที่จะหาแนวทางอื่นมาแทน เช่น การบริการสังคม เพราะสถิติในเรือนจำ ๗๐ - ๘๐% เป็นคดียาเสพติด

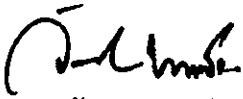
ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อมูลว่า ขณะนี้กระทรวงยุติธรรมมีการจัดทำโครงการที่คล้ายโรงเรียนสีขาว คือทำให้เด็กและเยาวชนมีเกราะป้องกันไม่ให้ภัยยาเสพติด ภัยสังคมเข้าถึงได้ด้วยวิธีการหลีกเลี่ยง ปฏิเสธ และขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน โดยในปีนี้มีเป้าหมายครอบคลุมทุกจังหวัด และจังหวัดหนึ่งหลายโรงเรียนมากขึ้น

มติที่ประชุม รับทราบ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการศึกษานโยบายแนวทางการลดปริมาณคดี เช่น การป้องกันการกระทำผิด (Prevention) การจ่ายค่าปรับตามระดับรายได้แทนการจำคุก (Day Fine) การหันเหคดี (Diversion) การศึกษา Cost Benefit ของการไกล่เกลี่ยในชั้นพนักงานสอบสวนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation) ในคดีอาญาเสพติด

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

 (นางสาวสุพรรณิกา จันทรจิราวุฒน์)
 นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
 ผู้จัดรายงานการประชุม

 (นายไชยสุวัฒน์ อุงเงิน)
 ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการ
 บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
 ผู้จัดรายงานการประชุม

 (นายวัลลภ นาคบัว)
 ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
 เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
 ผู้ตรวจรายงานการประชุม